

4 Çocuk İşçiliğini Politika ve Stratejilere Dahil Etmek

Türkiye’de Tarımda Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Dair Ulusal Mevzuat ile Uluslararası Standartlar Arasındaki Boşluklar¹

Türkiye, ILO’ya üye olduğu 1932 yılından bu yana, toplam 59 ILO Sözleşmesi’ne taraf olmuştur. Bu sözleşmelerin 37’si tarım işçiliğini ve çocukların çalıştırılmasını ilgilendirmektedir.

Türkiye’nin Taraf Olduğu Tarımda Çocuk İşçiliğini İlgilendiren ILO Sözleşmeleri

- 2 No’lu İşsizlik Sözleşmesi
- 11 No’lu Tarım İşçilerinin Dernek Kurma ve Birleşme Haklarına Mütteallik Sözleşmesi
- 14 No’lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi
- 15 No’lu Asgari Yaş (Trimciler ve Ateşçiler) Sözleşmesi
- 26 No’lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi
- 29 No’lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi
- 34 No’lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi
- 42 No’lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)
- 45 No’lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi
- 58 No’lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi (Revize)
- 59 No’lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize)
- 80 No’lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi
- 77 No’lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi
- 81 No’lu İş Teftişi Sözleşmesi
- 87 No’lu Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşmesi
- 88 No’lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi
- 98 No’lu Teşkilatlanma ve Kolektif Müzakere Hakkı Prensiplerinin Uygulanmasına Mütteallik Sözleşmesi
- 95 No’lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi
- 99 No’lu Tarımda Asgari Ücret Tespiti Usulleri Hakkında Sözleşmesi
- 100 No’lu Eşit Ücret Sözleşmesi
- 102 No’lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi
- 105 No’lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi
- 111 No’lu Ayırmacılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi
- 118 No’lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi
- 119 No’lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Techizi Sözleşmesi
- 122 No’lu İstihdam Politikası Sözleşmesi
- 123 No’lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi
- 127 No’lu Azami Ağırlık Sözleşmesi
- 135 No’lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi
- 138 No’lu İstihdama Kabulde Asgari Yaşa İlişkin Sözleşmesi
- 142 No’lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi
- 144 No’lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi
- 153 No’lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme
- 155 No’lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmesi
- 158 No’lu Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi
- 182 No’lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesi
- 187 No’lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi

ILO tarafından kabul edilen ve tarımsal üretimi ilgilendiren dört sözleşmeye ise Türkiye henüz taraf olmamıştır.

¹ Bu bölüm şu kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır:

- Kalkınma Atölyesi (2018). *Tarımsal Üretimde Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Yönelik Yasal Boşluk Analizi ve Öneriler*.
- <https://www.ka.org.tr/api/files/pdfs/1a306fe5-ab53-4aae-ba4f-cbc431569400.pdf>

Türkiye'nin Taraf Olmadığı Tarımda Çocuk İşçiliğini İlgilendiren ILO Sözleşmeleri

- 10 No'lu Tarımda İstihdam Edilen Çocuklar İçin Asgari Yaş Sözleşmesi
- 101 No'lu Tarımda Tatil Ücreti Sözleşmesi
- 129 No'lu Tarımda İş Teftişi Sözleşmesi
- 184 No'lu Tarımda Sağlık ve Güvenlik Sözleşmesi

Türkiye, ILO Sözleşmelerine ek olarak, tarım işçiliğini ve çocukların çalıştırılmasını ilgilendiren biri Avrupa Konseyi'nin, diğer ikisi de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kabul ettiği, üç sözleşmenin daha tarafı olmuştur.

Türkiye'nin Taraf Olduğu Tarımda Çocuk İşçiliğini İlgilendiren Avrupa Konseyi ve BM Sözleşmeleri

- BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi
- BM Çocuk Haklarına dair Sözleşme
- Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı

Türkiye'de tarım bir iş kolu olarak ilk kez 2003 yılında 4857 sayılı İş Kanunu kapsamına alınmıştır. Ancak işletmeler düzeyinde İş Kanunu'nun uygulanabilmesi için işletmenin 51 ve daha fazla işçi çalıştırması gerektiği için, tarımsal işletmelerin büyük bir kısmı bu kanunun kapsamı dışında kalmaktadır. Bu nedenle de tarım işçiliği alanında yürürlükte olan ve uygulanan ulusal mevzuat oldukça dağınıktır.

Tarımda çocuk işçiliğini ilgilendiren ulusal mevzuat

Kanunlar

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu (no.1593)	06.05.1930
Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (no.2559)	14.07.1934
İlköğretim ve Eğitim Kanunu (no.222)	05.01.1961
Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun (no.2429)	19.03.1981
Meslek Eğitimi Kanunu (Çıraklık) (no.3308)	19.06.1986
İşsizlik Sigortası Kanunu (no.4447)	25.08.1999
Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri hakkında Kanun (no.4572)	01.06.2000
İş Kanunu (no.4587)	22.05.2003
Türkiye İş Kurumu Kanunu (no.4904)	25.06.2003
Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu (no.5403)	19.07.2005
Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu (no.5502)	20.05.2006
Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (no.5510)	16.06.2006
Borçlar Kanunu (no.6098)	04.01.2011
İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (no.6331)	30.06.2012
Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu (no.6356)	18.10.2012

Yönetmelik ve Genelgeler

2925 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği	18.05.1984
Tarımda İş ve İşçi Bulma Aracılığına İzin Verilmesi ve Aracıların Denetimi Hakkında Yönetmelik	14.03.2004
Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	06.04.2004
Tarım ve Ormandan Sayılan İşlerde Çalışanların Çalışma Koşullarına İlişkin Yönetmelik	06.04.2004
İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği	06.04.2004
Haftalık İş Günlerine Bölünemeyen Çalışma Süreleri Yönetmeliği	06.04.2004
İş Kanunu'na İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği	06.04.2004
Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik	03.09.2008
Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği	27.05.2010
Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği	05.02.2015
2012/20 Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi Genelgesi Konulu ASPB Genelgesi	20.08.2012
2024/52 Sayılı Mevsimlik Tarım İşçileri ile Göçer ve Yarı Göçer Ailelerin Çocuklarının Eğitimi Erişimi konulu MEB Genelgesi	06.08.2024
2024/5 Cumhurbaşkanlığı Mevsimlik Tarım İşçileri Genelgesi	27.04.2024

Ulusal mevzuat ile bu alandaki uluslararası standartlar karşılaştırıldığında, ortaya çıkan temel boşluk alanları arasında aşağıdakiler sayılabilir:

- ILO 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi'ne uygun şekilde, Türkiye'de yürürlükte olan 4857 sayılı İş Kanunu'na göre, 15 yaşından küçük çocukların çalıştırılması yasaktır. 15-18 yaş arasındaki çocuklar ise eğitimlerine engel olmayacak, sağlık ve güvenliklerinin tam olarak güvence altına alındığı işlerde çalışabilirler. Mevsimlik gezici tarım işçiliği ise, bu güvenceler sağlanamadığından, en kötü biçimdeki çocuk işçiliği türlerinden biri olarak tanımlanmış ve 2001 yılında ILO 182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi'nin Türkiye tarafından kabulü ile bu alanda asgari çalışma yaşı 18 olarak belirlenmiştir. Ancak mevzuatta (İş Kanunu ve ilgili yönetmelikte) bu konuda açıkça bir düzenleme bulunmamakta; bu da yerel düzeyde değişik uygulamalara neden olabilmektedir.
- ILO 138 ve ILO 182 No'lu Sözleşmeler uyarınca, Türkiye'nin asgari yaş altında çocuk çalıştırılmasını önlemek için cezai hükümler dahil gerekli tüm tedbirleri alması beklenmektedir. Bu kapsamda ulusal mevzuat asgari yaşın altında çocuk çalıştırılmasının nasıl denetleneceğini ve yasağa uymayana ve denetim görevini yerine getirmeyenlere uygulanacak cezayı/yaptırımı tarif etmelidir. Ancak ulusal mevzuatta, tarım işçiliğinin çok büyük oranda İş Kanunu ve de dolayısıyla iş müfettişlerinin denetim alanının dışında kalması sebebiyle, bu yasağın uygulamasının kim tarafından nasıl denetleneceği ve nasıl yaptırım uygulanacağı net değildir.
- ILO 99 No'lu Tarımda Asgari Ücret Tespiti Usulleri Hakkında Sözleşme'yi onaylayan her ülke, tarımla ilgili işlerde çalıştırılan işçilerin asgari ücret sınırlarının tespitini mümkün kılacak usuller koymayı ve usullere uyulmasını güvence altına almayı taahhüt etmektedir. Avrupa Sosyal Şartı'na göre ise asgari ücretin, tüm çalışanların kendileri ve ailelerine saygın bir yaşam düzeyi sağlamasına elverişli ve adil bir ücret (fazla mesai karşılığı zamlı ücret, çalışan erkek ve kadınlar için eşit işe eşit ücret, iş güvencesi ve ücretten yasal olmayan kesinti yapılmaması şartlarını karşılar şekilde) olması gerekir. Her iki uluslararası belgenin de tarafı olan Türkiye'de ulusal mevzuatta tarım işçiliğinde asgari ücret belirlenirken insan onuruna yaraşır ve tarım işçilerinin kendileri ve aileleri için saygın bir yaşam düzeyi sağlamalarına yetecek bir ücret belirlenmesini öngören bir prensip bulunmamaktadır.
- ILO 182 No'lu Sözleşme uyarınca, Türkiye'nin mevsimlik gezici tarım işçiliği dahil en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin önlenmesi için gerekli tedbirleri alması ve buna yönelik uygun mekanizmalar kurması beklenmektedir. Bu kapsamda Türkiye'de çocuk işçiliği ile mücadeleyle yönelik ulusal düzeyde iki (Çocuk İşçiliği ile Mücadele İzleme ve Değerlendirme Kurulu, Mevsimlik Tarım İşçiliği İzleme ve Değerlendirme Kurulu), yerel düzeyde ise üç farklı mekanizma (Çocuk İşçiliği ile Mücadele Birimleri, Mevsimlik Tarım İşçileri Bürosu, Mevsimlik Tarım İşçileri ile Göçer ve Yarı Göçer Ailelerin Çocuklarını Takip Ekipleri) bulunmaktadır. Bu mekanizmalar dışında, ulusal mevzuat uyarınca illerde var olan ve bu alanı ilgilendirebilecek iki yapı daha bulunmaktadır (Çocuk Koruma Koordinasyon Kurulu ve İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu). Bu yapıların kendilerine özgü görev alanları olmakla birlikte hem görev tanımları hem de katılımcı kurumları gereği, kesişen de birçok yönü bulunmaktadır. Ancak, il düzeyinde bu mekanizmalar arası ilişkiyi ve bu yapıların koordinasyonunun nasıl sağlanacağını tarif eden detaylı bir yasal düzenleme bulunmamakta, bu da uygulamada sorun ve eksikliklere neden olmaktadır. Bu mekanizmaların etkin şekilde çalışması ile birlikte, çocukların mevsimlik tarımda çalıştırılmalarının önlenmesini sağlayacak en önemli tedbirlerden biri de çocukların eğitim sistemi dışında kalmalarını engelleyecek düzenlemelerdir. Eğitim sisteminin, çocuğun sistem dışına çıkmasına neden olan faktörleri belirleme ve müdahale edebilme konusunda yetkin olması gerekir. Buna yönelik olarak, okula devamsızlığın takibine ilişkin mevcut

mevzuat gözden geçirilerek, devamsızlığın sebeplerini ve eğitim kaybını önleyici müdahaleleri mümkün kılacak hale getirilmelidir.

Türkiye’de İşyeri Tehlike Sınıflandırması

Türkiye’de 2012 yılında, “işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemek” amacıyla 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yürürlüğe koyulmuştur.

Bu kanun uyarınca iş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak bir “İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi”² oluşturulmuş ve bu liste ile işyerleri az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olmak üzere üç farklı kategoride sınıflandırılmıştır. Bu listede, “Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık” başlığı altında az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli şekilde sınıflandırılmış işler şu şekilde özetlenebilir:

Tarım, ormancılık ve balıkçılıkta tehlikeli işler

Az Tehlikeli İşler
<ul style="list-style-type: none">
- Dikim için sebze fidesi, meyve fidanı, çiçek ve diğer bitki yetiştiriciliği
- Tütünün sınıflandırılması, balyalanması vb. hizmetler
- Orman yetiştirmek için fidan ve tohum üretimi, orman ağaçlarının yetiştirilmesi ve diğer ormancılık hizmet faaliyetleri
- Ağaç dışındaki yabani olarak yetişen ürünlerinin toplanması
- Tatlı sularda yapılan balık yetiştiriciliği
Tehlikeli İşler
<ul style="list-style-type: none">
- Baklagil, tahıl, yağlı tohum, çeltik, şeker pancarı, yenilebilir kök ve yumru, sebze tohumu, meyvesi yenen sebze, mantar ve yer mantarı, kök/soğan/yumruları tüketilen sebze, yapraklı veya saplı sebze, şeker kamışı, tütün, pamuk, lifli bitki, yapraklı veya saplı sebze, hayvan yemi bitkisi, çiçek, tek yıllık bitkisel ürünler, üzüm, tropikal ve subtropikal meyve, turuncgil, yumuşak veya sert çekirdekli meyve, ağaç ve çalı meyvesi, sert kabuklu meyve, fındık, zeytin, yağlı meyve, çay, içecek üretiminde kullanılan bitkisel ürün, baharatlık, aromatik, uyuşturucu nitelikte ve eczacılıkla ilgili bitkisel ürün, uzun ömürlü bitkisel ürün yetiştiriciliği
- Sütü sağılan büyük baş hayvan, sığır ve manda, at ve at benzeri hayvan, deve, koyun ve keçi, domuz, kümes hayvanı, deve kuşu, evcil ve yarı evcil hayvan yetiştiriciliği
- Kuluçkahane faaliyetleri ve kümes hayvanlarından yumurta üreticiliği
- Arıcılık, bal ve bal mumu üreticiliği
- İpekböceği yetiştiriciliği ve koza üretimi
- Bitkisel üretimi destekleyici tarımsal amaçlı sulama faaliyetleri, gübreleme, tarlanın sürülmesi, ekilmesi, çapalama ile meyvecilikle ilgili budama vb. faaliyetler ile mahsulün hasat ve harmanlanması, biçilmesi, balyalanması, biçerdöver işletilmesi vb. faaliyetler
- Çiçek yetiştiriciliğini destekleyici gübreleme, tarlanın sürülmesi, ekilmesi, bakımı, toplama vb. ile ilgili faaliyetler
- Hayvan üretimini destekleyici olarak sürülerin güdülmesi, başkalarına ait hayvanların beslenmesi, kümeslerin temizlenmesi, kırkma, sağma, barınak sağlama, nalbantlık vb. faaliyetler ile sürü testi, kümes hayvanlarının kısırlaştırılması, yapay dölleme, vb. faaliyetler
- Sert kabuklu ürünlerin kabuklarının kırılması ve temizlenmesi ile ilgili faaliyetler
- Haşhaş vb. ürünlerin sürtme, ezme ve temizlenmesi ile ilgili faaliyetler
- Mısır vb. ürünlerin tanelenmesi ve temizlenmesi ile ilgili faaliyetler
- Nişastalı kök ürünlerinin ayıklanması ve temizlenmesi
- Çırçırılama faaliyeti
- Üretim amaçlı tohum işleme hizmetleri
- Ticari olmayan av hayvanı ve yabani hayvan avlama ve yakalama faaliyetleri
- Baltalık olarak işletilen ormanların yetiştirilmesi, endüstriyel ve yakacak odun üretimi

² Resmi Gazete’de 27 Şubat 2017 yılında son hali yayınlanan “İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Tebliği”ne ulaşmak için: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170227M1.pdf>

- Ormanda ağaçların kesilmesi, dallarından temizlenmesi, soyulması vb. destekleyici faaliyetler ile ormanda kesilmiş ve temizlenmiş ağaçların taşınması, istiflenmesi ve yüklenmesi faaliyetleri
- Ormanda silvikültürel hizmet faaliyetleri
- Ormanı yangın ve kaçak kesime (izinsiz kesim) karşı koruma faaliyetleri ile ormanı koruma ve bakımı amaçlı orman yolu yapımı ve bakımı faaliyetleri
- Deniz ve kıyı suları, deniz ve tatlı sularda yapılan balıkçılık ile denizde yapılan diğer su ürünleri yetiştiriciliği
- Tatlısu ürünleri yetiştiriciliği

Çok Tehlikeli İşler

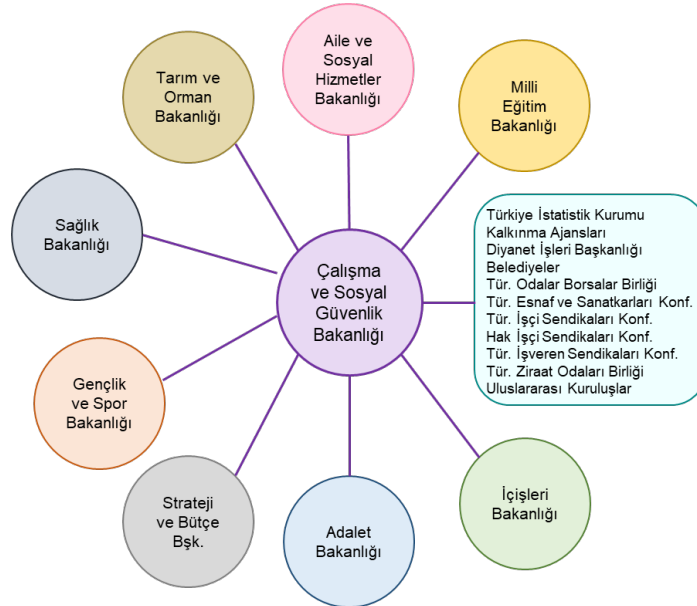
- Bitkisel üretimi destekleyici ilaçlama ve zirai mücadele faaliyetleri
- Hava yoluyla yapılan bitkisel üretimi destekleyici gübreleme, ilaçlama ve zirai mücadele faaliyetleri
- Ormanı zararlılara karşı koruma faaliyetleri
- Deniz kabuklularının, yumuşakçaların, diğer deniz canlıları ve ürünlerinin toplanması

Türkiye’de Ulusal Düzeyde Çocuk İşçiliği ile Mücadele Sorumluluğu

Türkiye’de 2001 yılında yürürlüğe giren ILO 182 No’lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi gereğince, çocuk işçiliği konusunda çalışma yapan kişi, kurum ve kuruluşların yürütecekleri çalışmalara kılavuzluk etmek üzere 2005 yılında “Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi için Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi” hazırlanmış ve 2005-2015 yılları arasında uygulanmıştır. Bu program daha sonrasında güncellenerek 2017 yılında **Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı ve Eylem Planı (2017-2023)** yayınlanmıştır.³

Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023) kapsamında çocuk işçiliği ile mücadele sorumluluğu tanımlanan toplam 20 kurum bulunmaktadır.⁴ Programın uygulamasının izleme sorumluluğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından üstlenilmiştir.

Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı kapsamında sorumluluğu olan kurumlar

³ Detaylı bilgi için: *Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023)*

<https://www.csgb.gov.tr/Media/b5kjb0eb/%C3%A7ocuk-i-%C5%9F%C3%A7ili%C4%9Fi-ile-m%C3%BCcadele-ulusal-programi.pdf>

⁴ Türkiye’de tarımda çocuk işçiliğinin sona erdirilmesi konusunda çalışan paydaşlar ve sorumlulukları “Tarımda Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesinde Paydaşların Katılımını Sağlamak” başlıklı ikinci modüle ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı'nın uygulaması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Genel Müdürlüğü başkanlığında Haziran ve Aralık aylarında ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla toplanan **Çocuk İşçiliği ile Mücadele İzleme ve Değerlendirme Kurulu** tarafından izlenir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından güncel ulusal programın hazırlıkları ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon halinde devam etmektedir.

Ulusal düzeydeki ilgili bir diğer kurul, Mevsimlik Tarım İşçileri ile İlgili mülga 2017/6 Sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kurulmuş ve 2024/5 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi⁵ uyarınca rol ve sorumlulukları güncellenmiş, yine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı başkanlığında ve ilgili kamu kurumlarının temsilcilerinden oluşan **Mevsimlik Tarım İşçiliği İzleme ve Değerlendirme Kurulu**'dur. Kurul, mevsimlik tarım işçileri ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması, yürütülmesi gereken faaliyetlerin izlenmesi ve uygulama sırasında doğabilecek sorunlara çözüm üretilmesinden sorumludur.

Türkiye'de Yerel Düzeyde Çocuk İşçiliği ile Mücadele Sorumluluğu

Türkiye'de çocuk işçiliği ile mücadelede yerel düzeydeki sorumluluklar ulusal düzeydekine benzer şekilde birçok kurum arasında paylaştırılmış durumdadır.

Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı ve 13 Aralık 2018 tarihinde açıklanan Cumhurbaşkanlığı İkinci 100 Günlük İcraat Programı uyarınca il düzeyinde kurulan **Çocuk İşçiliği ile Mücadele Birimleri** tarımda çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla çocuk işçiliğinin

⁵ Genelgenin tam metnine ulaşmak için: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/04/20240427-15.pdf>

tespiti ve izlenmesi, çalışan çocukların işgücünden çekilmesi, çalışan/çalışma riski altında bulunan çocuklar ve ailelerinin ihtiyaç duydukları kamu hizmetlerine erişimlerinin sağlanması, konuya ilişkin toplumsal bilinç ve duyarlılığın geliştirilmesi için faaliyetler düzenlenmesi ile bu konuda ilgili tüm kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

Mevsimlik Tarım İşçileri ile İlgili ve 2024/5 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde ifade edilen "İl/ İlçe Mevsimlik Tarım İşçileri İzleme Kurulu" METİP iş ve işlemlerinin yürütülmesinden sorumludur. Genelge kurulun, gerekli görülen hallerde emniyet müdürlüğü, il jandarma komutanlığı, il sağlık müdürlüğü, il tarım ve orman müdürlüğü, aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğü, il müftülüğü, il milli eğitim müdürlüğü, sosyal güvenlik il müdürlüğü, belediye temsilcileri ile ihtiyaç görülmesi halinde mülki idare amirinin belirleyeceği üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve/veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile iş birliği yapacağını bildirmektedir.